

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Vuoden 2016 talousarvioesitys Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2016-2019

Alexander Stubb

Talousneuvosto 9.9.2015

Budjettia tehdään haasteellisessa taloustilanteessa

- Suomen kansantalous supistui v. 2014 0,4%. Kuluvaan vuoden kasvu jää vaimeaksi.
- Suomen talous on erittäin vaikeassa tilanteessa. Teollisuustuotannon taso tulee olemaan v. 2017 noin neljänneksen alemmalla tasolla kuin 10 vuotta sitten.
- Suomi edelleen menettää markkinaosuuksia maailmankaupassa. Syynä heikko kustannuskilpailukyky ja vientikysyntä.
- Työllisyyskehitys tulee olemaan heikkoa lähivuodet. Erityisesti pitkäaikais- ja rakennetyöttömien määrä nousee nopeasti.
- Inflaatiopaineet ovat maltilliset.

Budjettia tehdään haasteellisessa taloustilanteessa

- Pitkään jatkunut heikko suhdannetilanne ja rakenteelliset ongelmat heijastuvat julkisen talouden rahoitusasemaan erityisesti verokertymien ja työttömyysmenojen kautta.
- Väestön ikääntyminen lisää terveysterveyden- ja hoivamenoja sekä eläkemenoja pitkälle tulevaisuuteen.
- Julkisen talouden alijäämä ylitti 3 % viitearvon viime vuonna. On mahdollista, että alijäämä ylittää 3 % rajan myös tänä vuonna heikon suhdannetilanteen vuoksi.
- Näyttäisi siltä, että julkisen talouden velka ylittää 60 % BKT:sta tänä vuonna.

Valmistelu perustuu hallitusohjelmassa sovittuun

- Julkisen talouden tasapainottaminen käynnistetään välittömästi. Hallitus sitoutuu 10 mrd. euron kestävyysvajeen kattamiseen tarvittavien säästöjä ja rakenteellisia uudistuksia koskevien päätösten tekemiseen hallituskauden aikana.
- Julkista taloutta sopeutetaan välittömästi menoja karsimalla ja maksutuloja korottamalla. Lisäksi määrärahoja uudelleenkohdennetaan. Tavoitteena on näillä toimin nettomääräisesti vahvistaa julkista taloutta 2019 tasossa n. 4 mrd. eurolla.
- Työllisyyden ja talouden kasvun edellytyksiä vahvistetaan verotuksen keinoin. Veroperustemuutokset muuttavat verotuksen rakennetta siten, että painopiste siirtyy työn ja yrittämisen verotuksesta erityisesti haittaveroihin. Tavoitteena on, että verotoimien yhteisvaikutus julkiseen talouteen olisi neutraali vuoden 2019 tasolla.
- Joidenkin toimenpiteiden aikajänne säästövaikutuksineen ulottuu yli vaalikauden. Kuntien kustannuksia pyritään vähentämään 1 mrd. eurolla karsimalla lakisääteisiä tehtäviä ja velvoitteita. Sote-uudistuksella tavoitellaan 3 mrd. euron säästöjä. Näitä toimia ei oteta vielä huomioon julkisen talouden suunnitelmassa eikä VM:n kokonaistaloudellisessa ennusteessa.

Valmistelu perustuu hallitusohjelmassa sovittuun

- Hallitus tavoitteli kattavaa yhteiskuntasopimusta, jota ei ponnisteluista huolimatta saavutettu. Hallitus kuitenkin pyrkii Suomen kilpailukyvyn parantamiseen. Suunnitelma kilpailukyvyn parantamiseksi tuodaan eduskuntaan valtioneuvoston tiedonantona syyskuun 2015 loppuun mennessä.
- Jos kilpailukykyä parantavilla toimenpiteillä ei saavuteta tuloksia, on hallitus varautunut toimeenpanemaan n. 1,5 mrd. euron lisämenosäästöt ja veronkorotukset. Näitä ehdollisia toimia ei oteta vielä huomioon julkisen talouden suunnitelmassa eikä VM:n kokonaistaloudellisessa ennusteessa.
- Hallitus käynnistää muutosohjelman hallituskauden strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategisia tavoitteita ovat terveys ja hyvinvointi, työllisyys, kilpailukyky ja kasvu, koulutus ja osaaminen, biotalous ja puhtaat teknologiat sekä toimintatapojen muuttaminen esim. edistämällä digitaalisuutta ja purkamalla turhaa sääntelyä ja byrokratiaa. Kärkihankkeisiin ja korjausvelan vähentämiseen kohdistetaan kertaluonteisesti 1,6 mrd. euroa, joka jaksotetaan kolmelle vuodelle päättyen vuoteen 2018.

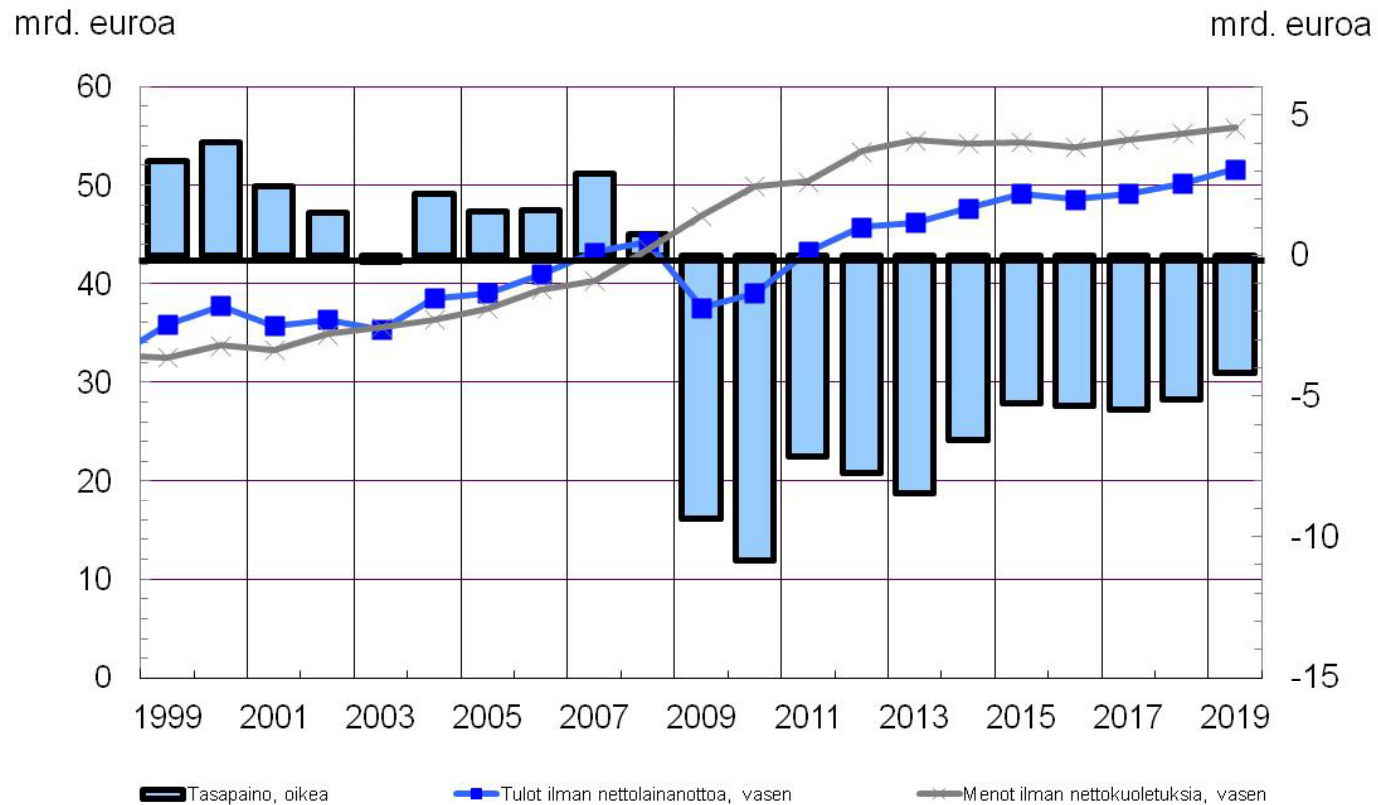

Lähtökohdat julkisen talouden suunnitelmalle ja vuoden 2016 talousarvioesitykselle

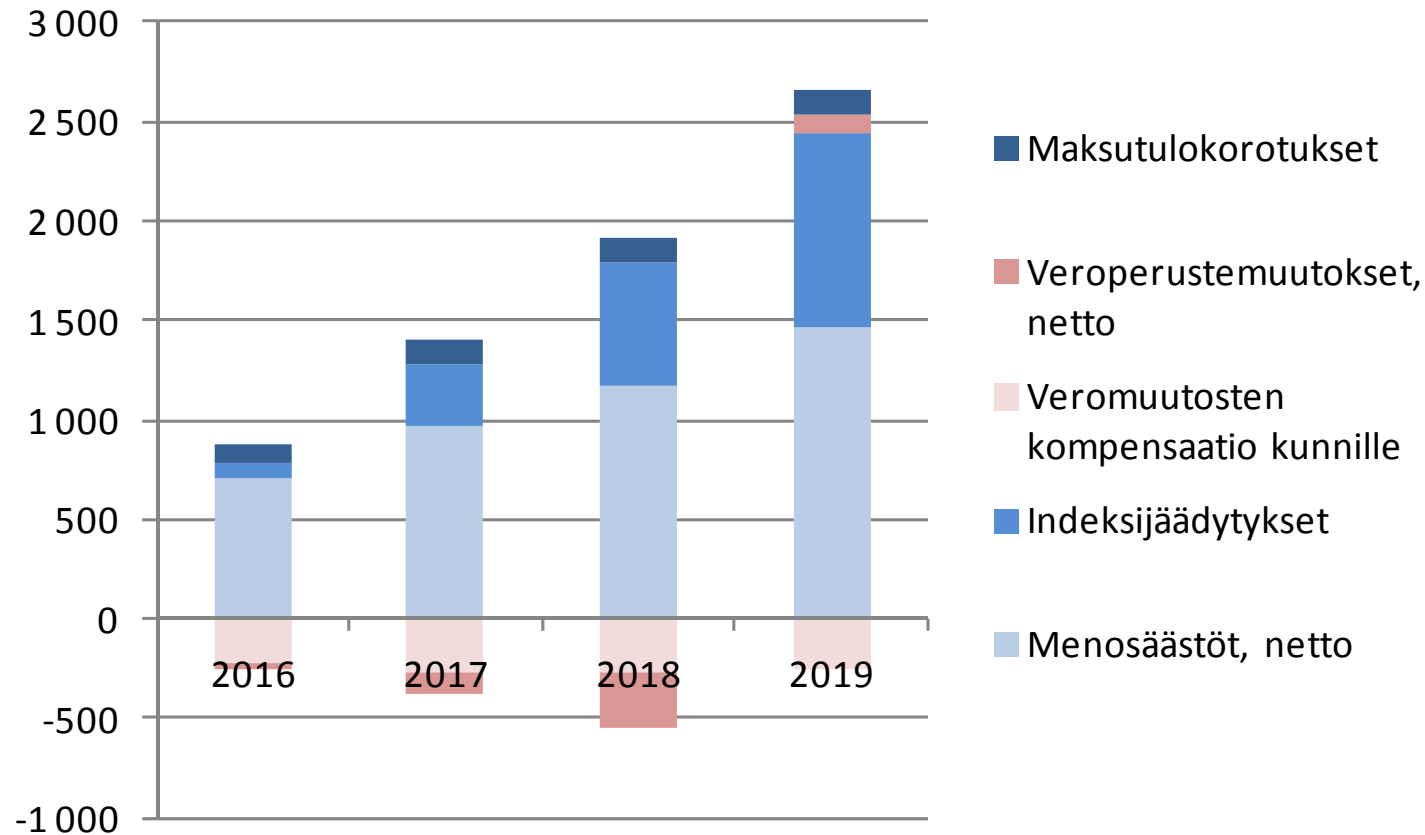
- Pohjana kevään 2015 tekninen kehys / julkisen talouden suunnitelma.
- Julkisen talouden suunnitelma on vaalikauden ensimmäinen ja siinä linjataan vuosittainen valtiontalouden vaalikauden kehys.
- JTS:ssä asetetaan myös vaalikauden rahoitusasematavoitteet julkisen talouden alasektoreille sekä kuntatalouden menorajoite.
- Hallitusohjelman liitteen 6 toimenpiteet on otettu pääsääntöisesti huomioon. Arviot ovat täsmentyneet esim. indeksikorotusten jäädyttämisillä saavutettavan säästön arvio on alentunut aiempaa matalampien hintaennusteiden takia.
- Kärkihankkeiden ja perusväylänpidon rahoituksesta päätetään riihessä.

Valtion budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

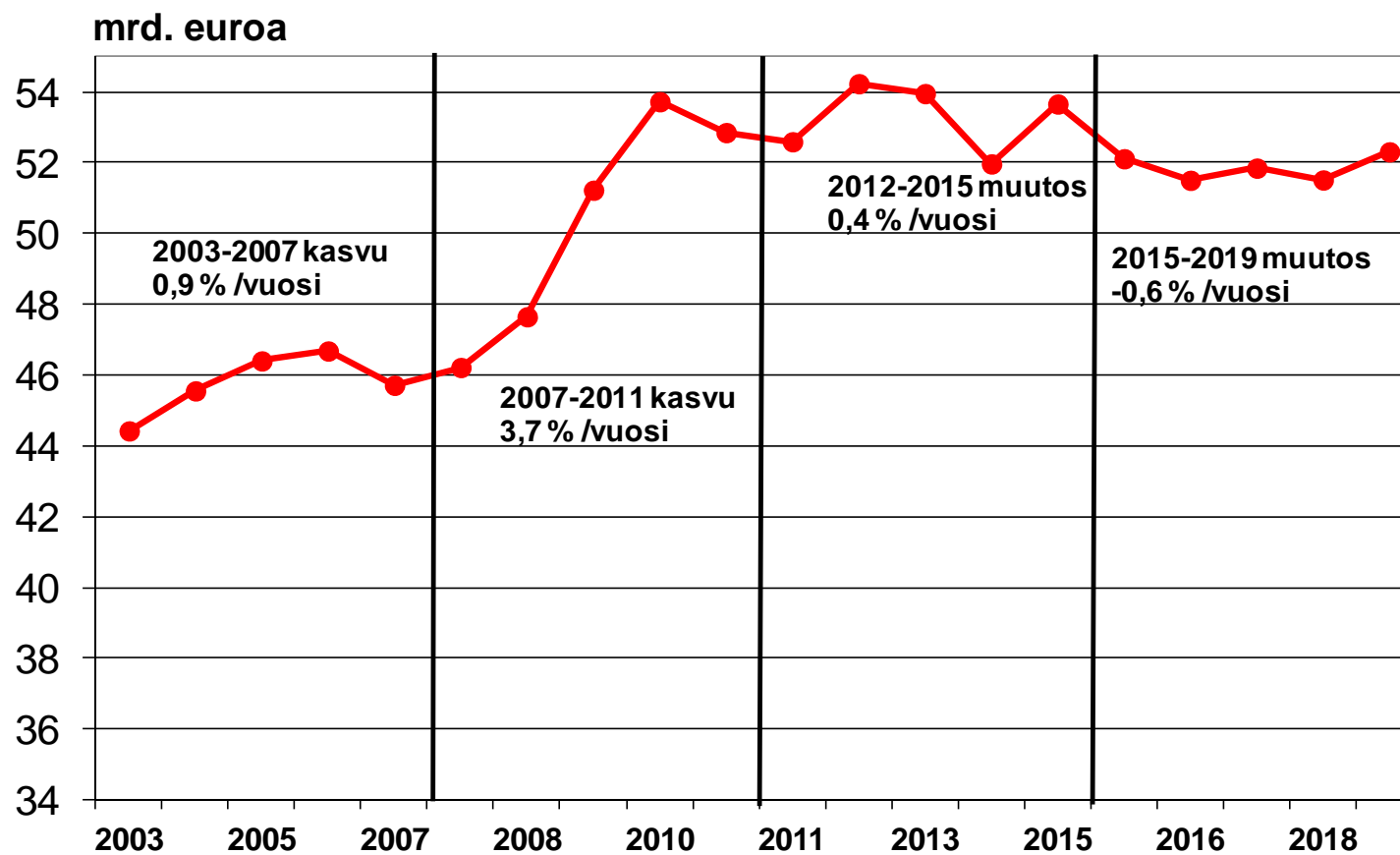
Hallituksen päättämien 2016-2019 toimenpiteiden vaikutus valtionalouteen (netto), milj. euroa

Arvio 7.9.2015 ilman kärkihankkeiden kokonaisuutta, arvio tarkentuu hallituksen budjettiriihessä

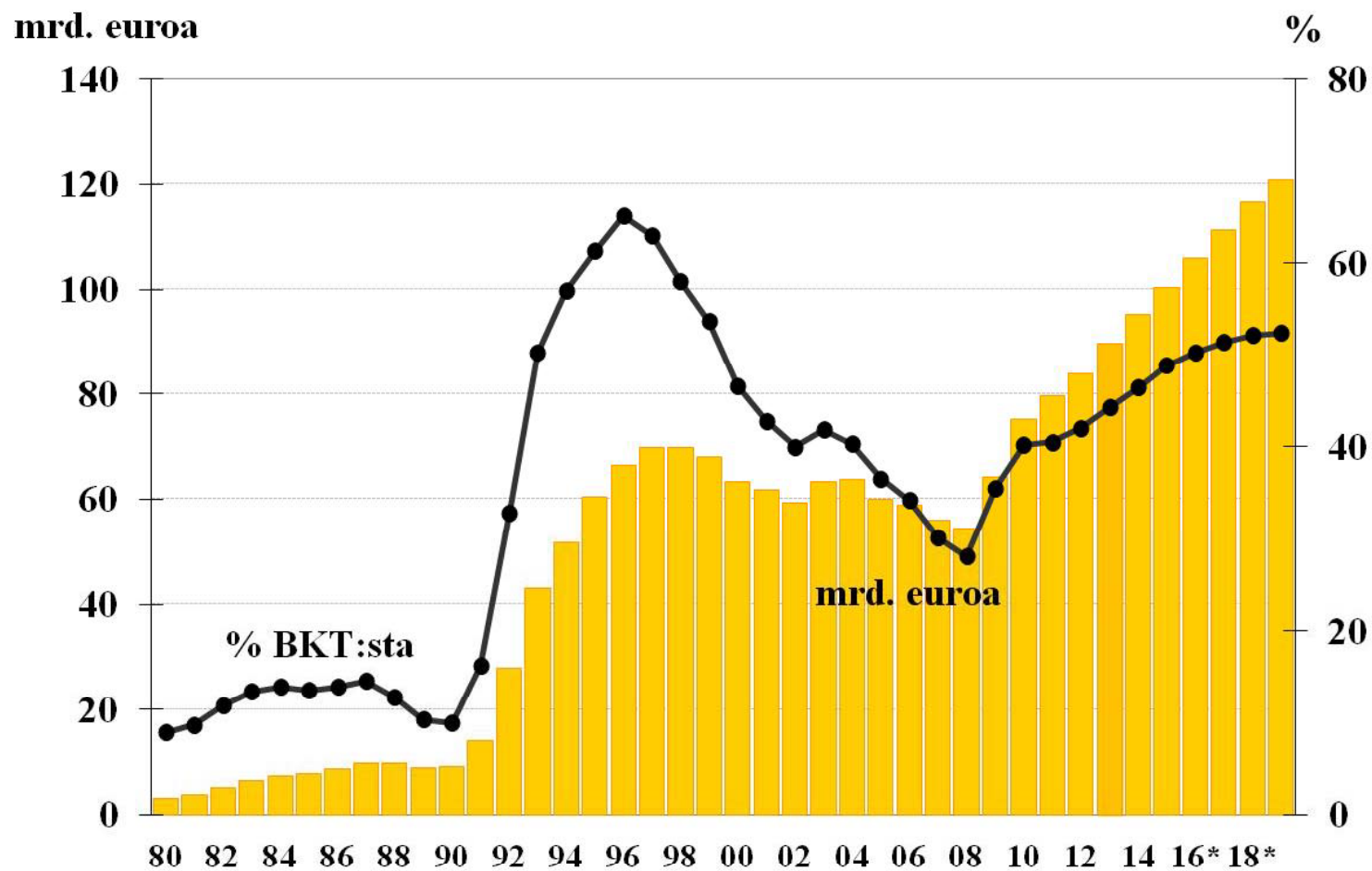

Valtion budjettitalouden perusmenot (menot pl. korkomenot) vuoden 2016 hinnoin ¹⁾

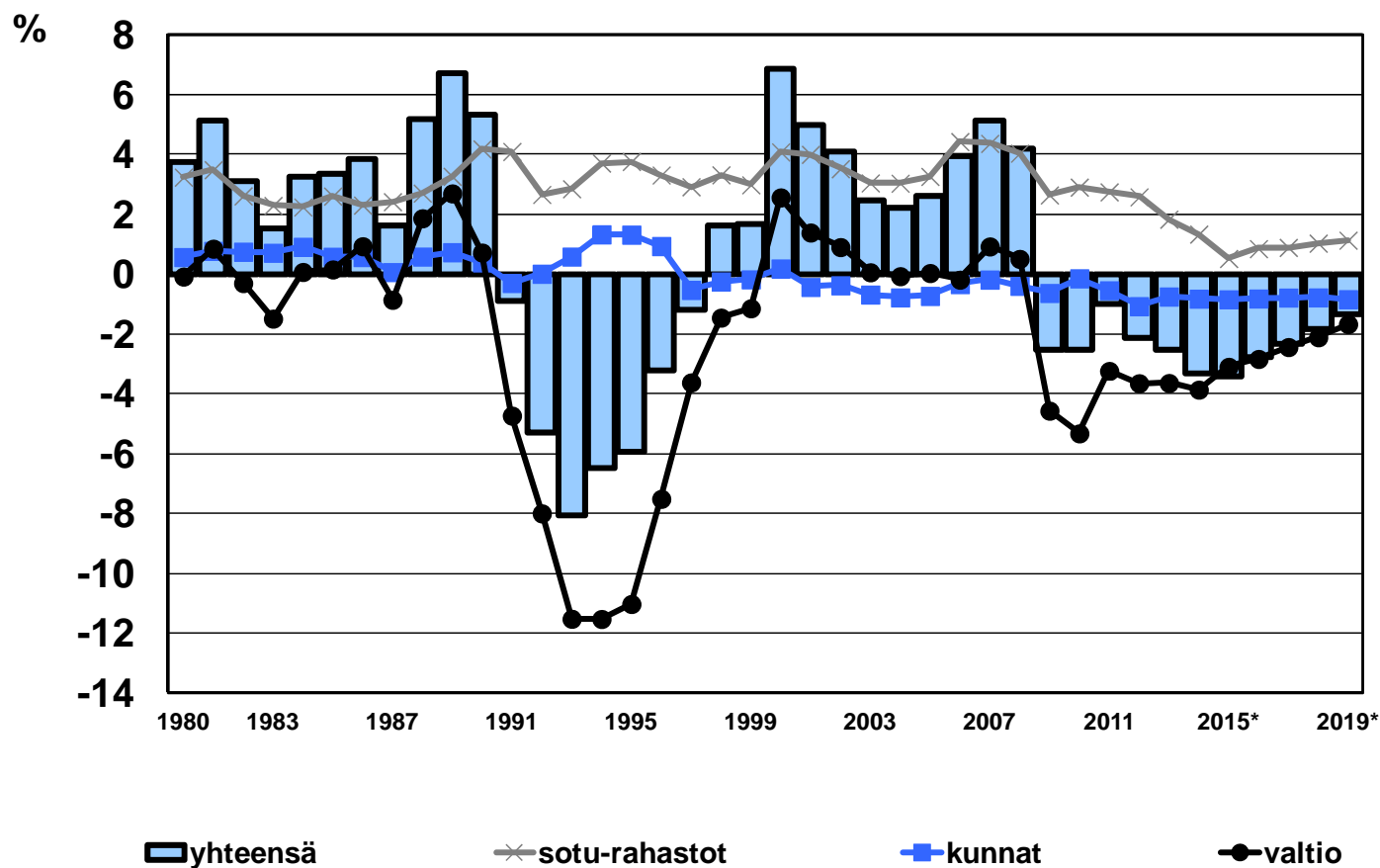

1) LTA2015, TAE 2016 (arvio) ja JTS 2016–2019 (arvio), talousarvion rakennemuutokset huomioitu

Valtionvelka jatkaa kuitenkin kasvua

Julkisyhteisöjen nettoluotonanto suhteessa BKT:seen

Lähde: Tilastokeskus
Ennuste: Valtiovarainministeriö